

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО**

Факультет педагогіки та психології
Кафедра музичного мистецтва

науково-педагогічної

О.А. Кузнецова

2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УНІВЕРСИТЕТСЬКІ СТУДІЇ**

Ступінь бакалавр

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність 014 Середня освіта

014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Освітня програма Середня освіта (Музичне мистецтво)

2020-2021 навчальний рік

Розробник: Олексюк Оксана Євгенівна, доцент кафедри педагогіки та інклюзивної освіти,
доктор філософії в галузі освіти (Олексюк О.Є.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри музичного мистецтва

Протокол № 1 від «26» 08 2020 р.

Завідувач кафедри (Стріхар О.І.)

«26» 08 2020 р.

Анотація

Дисципліна «Університетські студії» є однією із складових у ході підготовки фахівців із всіх спеціальностей університету. Дисципліна має на меті сформувати у студентів комплексне уявлення щодо програм розвитку вищої освіти України на основі запровадження Болонського процесу.

Впровадження дисципліни «Університетські студії» дозволяє підготувати студентів до навчання у закладі вищої освіти відповідно до сучасних інтеграційних процесів у міжнародній освіті в контексті Болонської декларації.

Ознайомлення з основними завданнями, принципами та документами, прийнятими в рамках Болонського процесу, дозволить студентам оволодіти методами та засобами їх запровадження у вищу освіту України.

Ключові слова: Болонський процес, інтеграція, Європейський простір вищої освіти, система вищої освіти, Європейська накопичувальна кредитно-трансферна система, мобільність,

Annotation

The discipline «University Studies» is one of the components in the training of specialists in all specialties of the University. The course aims to form students' comprehensive understanding of higher education development programs in Ukraine based on the implementation of the Bologna Process.

The introduction of the discipline «University Studies» allows to prepare students to study in Higher Education Institutions in accordance with modern integration processes in international education in the context of the Bologna Declaration.

Acquaintance with the main tasks, principles and documents adopted in the framework of the Bologna process will allow students to master the methods and means of their implementation into higher education in Ukraine.

Keywords: Bologna process, integration, European Higher Education Area, Higher Education System, European accumulative credit-transfer system, mobility.

1. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>денна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна
	Спеціальність: 014 Середня освіта	<i>Рік підготовки:</i>
Індивідуальне науково- дослідне завдання (технологія)	014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)	1-й
Загальна кількість годин – 90		<i>Семестр</i>
		1-й
		<i>Лекції</i>
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Ступінь: бакалавра	6 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>
10 год.		
<i>Лабораторні</i>		
<i>Самостійна робота</i>		
74 год.		
		Вид контролю: залік

Мова навчання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить для денної форми навчання – 90 год: 16 год. – аудиторні заняття, 74 год. – самостійна робота (18% ~ 82%)

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна
	Спеціальність: 014 Середня освіта	Рік підготовки:
Індивідуальне науково-дослідне завдання (технологія)	014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)	1-й
		Семестр
Загальна кількість годин - 90		1-й
		Лекції
http://moodle.mdu.edu.ua/my/	Ступінь: бакалавра	2 год.
		Практичні, семінарські
		6 год.
		Лабораторні
		Самостійна робота
		82 год.
		Вид контролю: залік

Мова навчання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить для заочної форми навчання – 90 год: 8 год – аудиторні заняття, 82 год. – самостійна робота (8% ~ 92%)

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та результати навчання

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Університетські студії» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 01 Освіта спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Утвердження України як демократичної держави є одночасно духовним, політичним, соціальним і культурним утвердженням громадян, здатних керуватись не суб'єктивними інтересами, а інтересами держави. Вища освіта в цілому і університетська зокрема набувають у даному контексті принципово нового звучання. Підготовка фахівців з вищою освітою розпочала будуватись на підставі принципово нових засад – демократизації, інтернаціоналізації, гуманізації, диверсифікації.

Освіта – частина засобу виробництва матеріального життя, яка за допомогою двох взаємопов'язаних процесів навчання та виховання здійснює цілеспрямоване формування необхідного для суспільства типу особистості. Мета освіти – інтелектуальний і моральний розвиток людини. Сучасному суспільству потрібен громадянин, який би мав самостійне, критичне мислення, вмів бачити і творчо вирішувати існуючі проблеми, був освіченим фахівцем.

У вищій освіті стає найбільш актуальним питання синтезу педагогічних та психологічних концепцій, глибоке психологічне осмислення закономірностей навчальної діяльності, принципів та методів навчання й керування навчальним процесом.

Університетська освіта – найголовніша складова вищої освіти. Університет – класичний, найстаріший та найпоширеніший тип закладу вищої освіти. Тому саме на прикладі університетської освіти вважається доцільним проаналізувати зміст, сучасні особливості та тенденції розвитку вищої освіти в цілому.

Мета курсу: ознайомити студентів з основними завданнями, принципами, законодавчими актами і нормативними документами в галузі вищої освіти України і освітньої діяльності університетів, підготовка студентів до навчання в університеті у відповідності з сучасними інтеграційними процесами у світовій і європейській освіті в контексті Болонської декларації; підготовка студентів до навчання в університеті відповідно до сучасних інтеграційних процесів у міжнародній освіті в контексті Болонської декларації, ознайомлення з основними тенденціями університетської наукової школи з напряму професійної підготовки студентів.

Завдання курсу:

- сформуванню у студентів систему знань щодо суті й соціального значення вищої освіти, сучасних тенденцій її розвитку;
- ознайомити зі специфікою організації освітнього простору в університеті;

- здійснити адаптацію студентів до умов та вимог освітнього процесу в університеті з урахуванням сучасних освітніх тенденцій та формування цілісного уявлення про структуру та зміст професійної підготовки;
- озброїти навичками самостійного й ефективного навчання в університеті з урахуванням глобалізаційних освітніх процесів;
- підготувати студентів до свідомої участі у наукових дослідженнях.

Навчальна дисципліна складається з 3-х кредитів.

Очікувані результати навчання:

ПРН 15. Демонструє толерантне ставлення до загальнолюдських, національних, особистісних, мистецьких цінностей.

ПРН 16. Виявляє здатність дотримуватися морально-етичних норм спілкування, взаємодіяти на комунікативному рівні з колегами, соціальними партнерами, учнями та їхніми батьками.

ПРН 19. Здатний вчитися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набути під час навчання кваліфікацію.

I. Загальні компетентності:

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 4. Здатність працювати в команді.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

II. Фахові:

ФК 1. Здатність оперувати категоріально-поняттєвим апаратом психології і педагогіки; здійснювати ретроспективний аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду для розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку історико-педагогічних явищ.

ФК 11. Здатність до критичного аналізу власної педагогічної діяльності, до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання і саморозвитку, зокрема обміну професійним досвідом.

3. Програма навчальної дисципліни

КРЕДИТ 1. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ УНІВЕРСИТЕТІВ. БОЛОНСЬКИЙ ПРОЦЕС.

Тема 1. Історія виникнення університетів в Європі і Україні. Світові концептуальні моделі університетської освіти. Типи закладів вищої освіти за формою власності і рівнем акредитації.

Тема 2. Університетська освіта у контексті Болонського процесу. Передумови створення Європейського простору вищої освіти. Сутність, мета та принципи Болонського процесу. Основні тенденції його розвитку. Історичні межі та головна мета Болонського процесу. Університетська

автономія як складова громадянського суспільства. Студентоцентроване навчання.

Тема 3. Система вищої освіти в Україні. Університетська освіта у міжнародному контексті. Типи інституцій у вищій освіті. Рівні, ступені та кваліфікації вищої освіти. Термінологічна база у системі вищої освіти України (за Законом України «Про вищу освіту»). Поняття та сутність кредитної трансферно-накопичувальної системи навчання. Сучасні тенденції міжнародної співпраці у галузі освіти. Академічна мобільність студентів та викладачів як фактор інтеграції ЗВО у міжнародний освітній простір. Сутність еквівалентності документів про освіту. Поняття «визнання» і його різновиди. Додаток до диплома. Термінологічна система у сфері академічної мобільності. Процеси формування транснаціонального освітнього простору.

КРЕДИТ 2. СТРУКТУРА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В МНУ ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Тема 4. Організація навчального процесу в університеті. Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського: стратегія поступу – від витоків до сьогодення. Структура закладу вищої освіти. Навчально-методичний комплекс в системі підготовки кадрів в університеті, розклад занять. Навчальний графік, навчальні і робочі програми в університеті, розклад занять. Основні форми організації навчального процесу у вузі. Форми організації контролю і оцінки знань та умінь студентів. Основні документи з організації навчального процесу: понятійний апарат, терміни та визначення. Історія МНУ імені В.О. Сухомлинського.

Тема 5. Фахова підготовка у закладі вищої освіти: вступ до спеціальності. Психолого-педагогічні засади організації самостійної навчальної праці студентів. Освітньо-професійна програма – вимоги до змісту, обсягу та рівню освітньої та професійної підготовки бакалавра за напрямом підготовки. Навчальний план підготовки бакалавра, його структура і перелік дисциплін. Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра, його професійні функції.

Тема 6. Наукова бібліотека університету і правила користування її фондами. Наукові школи та напрями дослідження в університеті (відповідного факультету та спеціальності). Система науково-дослідницької роботи студентів університету. Структура наукової бібліотеки. Фонди наукової бібліотеки. Правила користування бібліотечними фондами. Правила користування довідково-інформаційними фондами бібліотеки. Тематичний пошук інформації в бібліотеці. Знайомство з науковими школами та напрямками роботи викладачів кафедр факультету. Основні наукові доробки за останні десять років. Студентська наукова рада. Студентські наукові гуртки та проблемні групи.

КРЕДИТ 3. ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ У ПОЗАНАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.

Тема 7. Соціально-педагогічні умови адаптації молоді до навчання у ЗВО. Студентство як наукова категорія. Психолого-педагогічні особливості

студентської молоді. Типологізація студентства як соціальної та психолого-педагогічної категорії. Проблема адаптації до навчання у ЗВО.

Тема 8. Організація самоврядування, соціального захисту та дозвілля студентів. Студентське самоврядування як систематизоване об'єднання консультативно-дорадчих органів управління університетом. Основні завдання органів студентського самоврядування. Студентська рада університету, факультету. Соціальна інфраструктура університету. Навчальний, науковий, культурно-масовий, спортивно-оздоровчий, побутовий напрями діяльності студентського самоврядування. Студентський клуб. Гуртки художньої самодіяльності. Гуртожиток – студентська домівка.

Тема 9. Формування особистості майбутнього фахівця як громадянина-патріота з європейськими цінностями. Ціннісні орієнтири сучасного студентства в умовах глобалізації освітнього простору. Складові системи цінностей сучасного студента. Європейська система цінностей. Психолого-педагогічні дослідження з проблеми особистісного становлення. Життєве проектування молоді.

4. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	кон	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Історія розвитку університетів. Болонський процес						
Тема 1. Історія виникнення університетів в Європі і Україні.	10	2	2			8
Тема 2. Університетська освіта у контексті Болонського процесу.	10					8
Тема 3. Система вищої освіти в Україні. Університетська освіта у міжнародному контексті.	10		2			8
Усього:	30	2	4			24
Кредит 2. Структура та організація освітнього простору в МНУ імені В.О. Сухомлинського						
Тема 4. Організація навчального процесу в університеті. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського: стратегія поступу – від витоків до сьогодення.	10	2	2			8
Тема 5. Фахова підготовка у закладі вищої освіти: вступ до спеціальності. Психолого-педагогічні засади організації самостійної навчальної праці студентів.	10					8
Тема 6. Наукова бібліотека університету і правила користування її фондами. Наукові школи та напрями дослідження в університеті (відповідного факультету та спеціальності). Система науково-дослідницької роботи студентів університету	10		2			8

Усього:	30	2	4			24
Кредит 3. Формування особистості майбутнього фахівця у позанавчальній діяльності						
Тема 7. Соціально-педагогічні умови адаптації молоді до навчання у ЗВО.	10					8
Тема 8. Організація самоврядування, соціального захисту та дозвілля студентів.	10	2	2			9
Тема 9. Формування особистості майбутнього фахівця як громадянина-патріота з європейськими цінностями.	10					9
Усього:	30	2	2			26
Усього годин:	90	6	10			74

Заочна форма навчання

Спеціальність: 012 Дошкільна освіта

Освітня програма: Дошкільна освіта

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	кон	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Історія розвитку університетів. Болонський процес						
Тема 1. Історія виникнення університетів в Європі і Україні.	10					10
Тема 2. Університетська освіта у контексті Болонського процесу.	10	1	2			7
Тема 3. Система вищої освіти в Україні. Університетська освіта у міжнародному контексті.	10					10
Усього:	30	1	2			27
Кредит 2. Структура та організація освітнього простору в МНУ імені В.О. Сухомлинського						
Тема 4. Організація навчального процесу в університеті. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського: стратегія поступу – від витоків до сьогодення.	10	1	2			7
Тема 5. Фахова підготовка у закладі вищої освіти: вступ до спеціальності. Психолого-педагогічні засади організації самостійної навчальної праці студентів.	10					10
Тема 6. Наукова бібліотека університету і правила користування її фондами. Наукові школи та напрями дослідження в університеті (відповідного факультету та спеціальності). Система науково-дослідницької роботи студентів університету	10					10
Усього:	30	1	2			27
Кредит 3. Формування особистості майбутнього фахівця у позанавчальній діяльності						
Тема 7. Соціально-педагогічні умови	10					8

адаптації молоді до навчання у ЗВО.					
Тема 8. Організація самоврядування, соціального захисту та дозвілля студентів.	10		2		8
Тема 9. Формування особистості майбутнього фахівця як громадянина-патріота з європейськими цінностями.	10				8
Усього:	30	0	2		24
Усього годин:	90	2	6		82

5. Теми лекційних занять Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Історія розвитку університетів. Болонський процес.</i>		
1	Тема 1. Університетська освіта у контексті Болонського процесу. Система вищої освіти в Україні. Університетська освіта у міжнародному контексті.	2
<i>Кредит 2. Структура та організація освітнього простору в МНУ імені В.О. Сухомлинського</i>		
2	Тема 2. Організація навчального процесу в університеті. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського: стратегія поступу – від витоків до сьогодення. Наукова бібліотека університету і правила користування її фондами.	2
<i>Кредит 3. Формування особистості майбутнього фахівця у позанавчальній діяльності</i>		
3	Тема 3. Соціально-педагогічні умови адаптації молоді до навчання у ЗВО. Організація самоврядування, соціального захисту та дозвілля студентів.	2
Разом:		6 год

Заочна форма навчання

Спеціальність: 012 Дошкільна освіта
Освітня програма: Дошкільна освіта

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Історія розвитку університетів. Болонський процес.</i>		
1	Тема 1. Університетська освіта у контексті Болонського процесу. Система вищої освіти в Україні. Університетська освіта у міжнародному контексті.	1
<i>Кредит 2. Структура та організація освітнього простору в МНУ імені В.О. Сухомлинського</i>		
2	Тема 2. Організація навчального процесу в університеті. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського: стратегія поступу – від витоків до сьогодення.	1
<i>Кредит 3. Формування особистості майбутнього фахівця у позанавчальній діяльності</i>		
3	Тема 3. Формування особистості майбутнього фахівця як наукова проблема.	
Разом:		2

6. Теми практичних занять Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Історія розвитку університетів. Болонський процес</i>		

1	Історія виникнення та розвитку університетів в Європі і Україні.	2
2	Університетська освіта у контексті Болонського процесу.	2
3	Університетська освіта у міжнародному контексті. Система вищої освіти в Україні.	
<i>Кредит 2. Структура та організація освітнього простору в МНУ імені В.О. Сухомлинського</i>		
4	Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського: стратегія поступу – від витоків до сьогодення. Фахова підготовка у закладі вищої освіти: вступ до спеціальності. Організація навчального процесу в університеті.	2
5		
6	Психолого-педагогічні засади організації самостійної навчальної праці студентів. Наукові школи та напрями дослідження в університеті (відповідного факультету та спеціальності). Система науково-дослідницької роботи студентів університету	2
<i>Кредит 3. Формування особистості майбутнього фахівця у позанавчальній діяльності</i>		
7	Соціально-педагогічні умови адаптації молоді до навчання у ЗВО.	2
8	Організація самоврядування, соціального захисту та дозвілля студентів.	
9	Формування особистості майбутнього фахівця як громадянина-патріота з європейськими цінностями. К/Р № 1	
Разом:		10 год

Заочна форма навчання

Спеціальність: 012 Дошкільна освіта
Освітня програма: Дошкільна освіта

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Історія розвитку університетів. Болонський процес.</i>		
1	Тема 1. Університетська освіта у контексті Болонського процесу. Система вищої освіти в Україні. Університетська освіта у міжнародному контексті.	2
<i>Кредит 2. Структура та організація освітнього простору в МНУ імені В.О. Сухомлинського</i>		
2	Тема 2. Організація навчального процесу в університеті. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського: стратегія поступу – від витоків до сьогодення.	2
<i>Кредит 3. Формування особистості майбутнього фахівця у позанавчальній діяльності</i>		
3	Тема 3. Організація самоврядування, соціального захисту та дозвілля студентів.	2
Разом:		6

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Не передбачені навчальним планом</i>		
Разом:		

8. Самостійна робота

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Історія розвитку університетів. Болонський процес.</i>		
1	Тема 1. Інформаційне повідомлення «Система вищої освіти в різних країнах світу» (країна за вибором студента) у вигляді мультимедійної	7

	презентації	
2	Тема 2. Ознайомитися з законодавчою базою з системи вищої освіти в Україні (не менше трьох документів)	7
3	Тема 3. Тестування з теми кредиту	5
4	Тема 4. Завдання до лекції № 1	5
	<i>Разом за кредит</i>	<i>24 год</i>
<i>Кредит 2. Структура та організація освітнього простору в МНУ імені В.О. Сухомлинського</i>		
5	Тема 5. Написання реферату з історії університету або педагогічної діяльності В.О. Сухомлинського	7
6	Тема 6. Участь у конкурсі наукових та творчих робіт	7
7	Тема 7. Написання есе за матеріалом відвідування музейного комплексу університету	5
8	Тема 8. Завдання до лекції № 2	5
	<i>Разом за кредит</i>	<i>24 год</i>
<i>Кредит 3. Формування особистості майбутнього фахівця у позанавчальній діяльності</i>		
9	Тема 9. Індивідуальне науково-дослідне завдання. Технологія цілепокладання та життєтворення	8
10	Тема 10. Колоквіум за теоретичним матеріалом курсу	8
11	Тема 11. Термінологічний словник ключових понять дисципліни	5
12	Тема 12. Завдання до лекції № 3	5
	<i>Разом за кредит</i>	<i>26 год</i>
	<i>Разом:</i>	<i>74 год</i>

Заочна форма навчання

Спеціальність: 012 Дошкільна освіта

Освітня програма: Дошкільна освіта

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Історія розвитку університетів. Болонський процес.</i>		
1	Тема 1. Інформаційне повідомлення «Система вищої освіти в різних країнах світу» (країна за вибором студента) у вигляді мультимедійної презентації	7
2	Тема 2. Ознайомитися з законодавчою базою з системи вищої освіти в Україні (не менше трьох документів)	7
3	Тема 3. Тестування з теми кредиту	7
4	Тема 4. Завдання до лекції № 1	6
	<i>Разом за кредит</i>	<i>27 год</i>
<i>Кредит 2. Структура та організація освітнього простору в МНУ імені В.О. Сухомлинського</i>		
5	Тема 5. Написання реферату з історії університету або педагогічної діяльності В.О. Сухомлинського	7
6	Тема 6. Участь у конкурсі наукових та творчих робіт	7
7	Тема 7. Написання есе за матеріалом відвідування музейного комплексу університету	7
8	Тема 8. Завдання за теоретичним змістом до кредиту № 2	6
	<i>Разом за кредит</i>	<i>27 год</i>
<i>Кредит 3. Формування особистості майбутнього фахівця у позанавчальній діяльності</i>		
9	Тема 9. Індивідуальне науково-дослідне завдання. Технологія цілепокладання та життєтворення	7
10	Тема 10. Колоквіум за теоретичним матеріалом курсу	7
11	Тема 11. Термінологічний словник ключових понять дисципліни	7
12	Тема 12. Завдання за теоретичним змістом до кредиту № 3	7

	<i>Разом за кредит</i>	28 год
	Разом:	82

9. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання для студентів ДФН та ЗФН складається зі створення плану життєвої перспективи за технологією життєтворення та цілепокладання.

Основне завдання цього виду діяльності – навчити студентів планувати власний життєвий простір з урахуванням майбутньої професійної перспективи.

Загальні вимоги до виконання індивідуального завдання:

- 1) за етапами 1-12 технології життєтворення та цілепокладання створити план життєвої перспективи
- 2) протягом навчального року реалізувати чотири головні цілі плану життєвої перспективи
- 3) проаналізувати, що вдалося реалізувати, що не було реалізовано і які причини.

10. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу модуля.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Оцінка «відмінно» виставляється, якщо студент активно працює протягом усього практичного заняття, дає повні відповіді на запитання викладача у відповідності з планом практичного заняття і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, знання відповідної літератури та законодавства з питань теми, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з даної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, аналізувати явища й факти, робити самостійні узагальнення й висновки, правильно виконує навчальні завдання.

Оцінка «добре» виставляється за умови дотримання таких вимог: студент активно працює протягом практичного заняття, питання висвітлені повно, викладення матеріалу логічне, обґрунтоване фактами, з посиланнями на відповідні нормативні документи та літературні джерела, висвітлення питань завершене висновками, студент виявив уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. Але у відповідях допущені неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення студента до фактів і подій або допущені 1-2 логічні помилки при відповіді.

Оцінка «задовільно» виставляється в тому разі, коли студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, законодавства та навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки й розв'язувати завдання. Але на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу або 3-4 логічних помилок при відповіді.

Оцінка «незадовільно» виставляється в разі, коли студент виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення, виявлене невміння розв'язувати навчальні завдання.

Оцінка за виконання індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи виставляється з урахуванням таких параметрів:

Шкала оцінювання

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	16-20	Відмінно
Достатній	8-15	Добре
Середній	3-7	Задовільно
Низький	0-2	Незадовільно

Кількість балів у кінці семестру повинна складати від 150 до 300 балів (за 3 кредити), тобто сума балів за виконання всіх завдань.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 3 кредити.

Денна форма навчання

Поточне оцінювання та самостійна робота	КР	Колоквіум	Накопичувальні бали/сума
---	----	-----------	--------------------------

Кредит 1			Кредит 2			Кредит 3					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	20	20	300/100
35	35	30	35	35	30	20	20	20			

11. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

12. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.); частково-пошукові, проблемні, дослідницькі, індуктивні, дедуктивні; активні методи навчання: рольові та ділові ігри, проведення «круглих столів», мозковий штурм. Технології: інформаційно-комунікаційні, інформаційні, дистанційні.

13. Рекомендована література

Базова

1. Аніловська Г.Я., Марушко Н.С., Томаневич Л.М. Університетська освіта: Навчальний посібник / Львів: «Магнолія-2006». 2014. 304 с.
2. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія / Ю. М. Рашкевич; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2014. 168 с.
3. Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система. Довідник користувача. Львів: Львів. політех., 2015. 106 с.
4. Європейський простір вищої освіти та Болонський процес: [навч.-метод. посіб. / авт.-уклад. Т.М. Димань, О.А. Боньковський, А.Г. Вовкогон]. Одеса: ОМА, 2017. 106 с.
5. Закон України «Про вищу освіту» // Закон від 01.07.2014 № 1556-VII [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu>
6. Ільченко А.М. Вища освіта і Болонський процес: Навчально-методичний посібник / Автори-укладачі: Ільченко А.М., Шейко С.В. Полтава: РВВ ПДАА, 2014. 316с.
7. Кюль Штефан (Білефельд, ФРН) Велика загадка Болонського процесу / З німецької мови переклав Володимир Абашнік // Людина,

суспільство, комунікативні технології. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції, 14-15 вересня 2018 р. Харків–Лиман, 2018. С. 80-83.

8. Луговий В.І. Міжнародна й національні стандартні класифікації освіти: концепція і реалізація / В.І. Луговий, Ж.В. Таланова // Педагогіка і психологія. Вісн. НАПН України. 2013. № 1. С. 15-25.

9. Лукашук В. І. Модернізація української вищої освіти в контексті Болонського процесу / В. І. Лукашук // Український соціум. 2013. № 3. С. 77-85. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Usoc_2013_3_9.

10. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#n10>

11. Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад. : В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В. Г. Кременя. К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. 100 с. Режим доступу: http://www.osenu.org.ua/files/files/00000269/cf_files/glossariy_2014.pdf.

12. Правові засади реалізації Болонського процесу в Україні: монографія // Колектив авторів: В. Бугров, А. Гожик, К. Жданова, І. Зарубінська, В. Захарченко, С. Калашнікова, О. Козієвська, І. Линьова, В. Луговий, О. Оржель, Ю. Рашкевич, Ж. Таланова, С. Шитікова; за заг. ред. В. Лугового, С. Калашнікової. К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. 156 с.

13. Рашкевич Ю.М., Андреичук С.К.. Класифікація освіти в контексті запровадження Національної рамки кваліфікацій і 3-го циклу навчання // Педагогіка і психологія. Вісник НАПН України. 2013. №1. С. 36-42.

14. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд / Укладачі: Добко Т., Золотарьова І., Калашнікова С., Ковтунець В., Курбатов С., Линьова І., Луговий В., Прохор І., Рашкевич Ю., Сікорська І., Таланова Ж., Фініков Т., Шаров С.; за заг. ред. С. Калашнікової та В. Лугового. Київ : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2015. 84 с.

15. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. К.: ДП «НВЦ» Пріоритети», 2014. 120 с.

16. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). К.: ТОВ «ЦС», 2015. 32с. Режим доступу: https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf

17. Трибулькевич К.Г. Розвиток студентського самоврядування у вищих навчальних закладах України (1917-2010 рр.): монографія /К.Г. Трибулькевич. Одеса, 2016. 458 с.

Допоміжна

1. Болонський процес: стан та перспективи розвитку вищої освіти в Україні: зб. тез. доп. ІХ всеукр. наук.-метод. конф, 18-19 листоп. 2010 р., Київ. Ч.1 / М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т», Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; [уклад. В. П. Головенкін]. К. : НТУУ «КПІ», 2010. 292 с.

2. Вхідження національної системи вищої освіти в європейський простір вищої освіти та наукових досліджень: моніторингове дослідження // Міжнарод. Фонд досліджень освітньої політики / Кер. авт. кол. Т.В. Фініков. К.: Таксон, 2012. 54 с.

3. Гуманізація вищої освіти як засіб забезпечення її якості в Україні: методичні рекомендації / Авт.: О. Воробйова, М. Гриценко, В. Луговий, О. Слюсаренко, А. Ставицький, Ж. Таланова, В. Ткаченко / За ред. В. Лугового, Ж. Таланової. К.: ІВО НАПН України, 2016. 117 с.

4. Єременко, І. Забезпечення якості підготовки докторів філософії в контексті розбудови Європейського простору вищої освіти [Текст] / І. Єременко, А. Сбруєва // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал / Міністерство освіти і науки України, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка ; редкол.: А. А. Сбруєва, М. А. Бойченко, О. Є. Антонова [та ін.]. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. No 10 (74). С. 86-103.

5. Калашнікова, С., Луговий, В. (ред.). Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд. Київ: ДП «НВЦ «Пріоритети». 2015. 84 с.

6. Козак Н.Л., Шоробура І.М. Університетська освіта : навчальний посібник / Козак Н.Л., Шоробура І.М. Львів : «Новий Світ-2000», 2011. 180 с.

7. Луговий, В., Таланова, Ж. (ред.). Гуманізація вищої освіти як засіб забезпечення її якості в Україні. Київ: ІВО НАПН України, 2016. 117 с.

8. Олексюк О.Є. Робота куратора-наставника академічної групи з професійного виховання студентської молоді // Методичні рекомендації. 2-е вид. доп. та перероб. Миколаїв: МДУ імені В.О. Сухомлинського, 2007. 102 с.

9. Рашкевич Ю. Актуальні завдання впровадження ідей Болонського процесу в Україні. Режим доступу: www.bolong-center.com.

10. Сбруєва А. А. Актуальні проблеми якості викладання у європейській вищій школі: аналіз пріоритетів освітньої політики ЄС / А.А. Сбруєва // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2017. No 5 (69). С.49-63.

11. Сбруєва А. А., Єременко І.В. Формування європейського виміру забезпечення якості вищої освіти в контексті інтернаціоналізації освітнього простору: монографія; за заг. ред. проф. А. А. Сбруєвої. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 254 с.

12. Сбруєва А. А. Тенденції розвитку політики Європейського Союзу у сфері забезпечення якості вищої освіти / А.А. Сбруєва // Проблеми інноваційного розвитку вищої освіти у глобальному, регіональному та національному контекстах: монографія / за заг. ред. А.А. Сбруєвої та Г.Ю. Ніколаї. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. С. 218-239.

13. Система внутрішнього забезпечення якості на основі європейських стандартів: навчально-методичний посібник / Т.А. Сафранов, О.Г. Владимірова, А.В. Чугай. ОДЕКУ, 2017. Одеса: НУ «ОМА», 2017. 66 с.

14. Товканець Г.В. Університетська освіта : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К., 2012. С. 123.

15. ISCED Fields of Education and Training 2013 (ISCED-F 2013)/ UNESCO Institute for Statistics, 2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fos-consultation-draft-2013-en.pdf>

16. Strengthening European Identity through Education and Culture. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. The European Commission's contribution to the Leaders' meeting in Gothenburg, 17 November 2017. Strasbourg, 17.11.2017.

17. The Bologna Process in Bulgaria, Romania, Moldova, Georgia, Ukraine and Turkey. Varna: Efficient Education Management Network for LLL in the Black Sea Basin, 2014. 31 p.

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про вищу освіту» (№1556-VII), 01.07.2014 р. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

2. Указ Президента України «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» від 25 червня 2013 року, № 344/2013

3. Про утворення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти : постанова КМУ від 15 квітня 2015 р. № 244 // Урядовий кур'єр. 2015. № 108. 18 червня.

4. Наказ МОН Вища освіта в Україні: завдання, перспективи. Проблеми з життя вищої школи. Режим доступу: <http://www.ztu.edu.ua/ua/departments/nmu/>

5. Сайт «Вища освіта», розділ «Болонський процес»: Режим доступу: <http://vnz.org.ua/bolonskyj-protses>

6. Наказ МОН Національний звіт України про впровадження положень Болонського процесу. Режим доступу: <http://www.ztu.edu.ua/ua/departments/nmu/>

7. Наказ МОН Постанова про освітньо-кваліфікаційні рівні. Режим доступу: / <http://www.ztu.edu.ua/ua/departments/nmu/>

8. Наказ МОН Рекомендації щодо заповнення Додатка до диплома про вищу освіту. Режим доступу: / <http://www.ztu.edu.ua/ua/departments/nmu/>

9. Інформаційно-аналітичний портал про вищу освіту в Україні та за кордоном [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://vnz.org.ua/>

10. Інформаційний сайт Еразмус+ Україна: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://erasmusplus.org.ua/>

11. Інформаційний сайт Програми «Еразмус+: Жан Моне Київського університету імені Б. Грінченка проекту «Якість вищої освіти та експертний супровід її забезпечення: рух України до Європейського Союзу» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://heges.kubg.edu.ua>

12. Інформаційний сайт мережі освітньої інформації ЄС EURYDICE: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/>

13. Інформаційний ресурс European Policy Cooperation (ET2020 framework). The strategic framework for European cooperation in education and training (“ET 2020”) is a forum allowing Member States to exchange best practices and learn from each other. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://ec.europa.eu/education/policies/european-policy-cooperation/et2020-framework_en
14. Інформаційний сайт Міжнародного бюро освіти ЮНЕСКО: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ibe.unesco.org/>
15. Інформаційний сайт Європейського центру вищої освіти CEPES: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.cepes.ro>.
16. Інформаційний сайт Європейського Форуму забезпечення якості EQAF (European Quality Assurance Forum). European Quality Assurance Forum. Retrieved from: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.eua.be/policy-representation/quality-assurance/eqaf>
17. Асоціації європейських університетів: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.eua.be>.
18. Інформаційний сайт Європейської асоціації закладів вищої освіти EURASHE (European Association of Institutions in Higher Education): [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.eurashe.org>.
19. Інформація з питань освіти <http://www.oecd.org/education/>
20. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>.
21. Інформаційний сайт Center on International Education Benchmarking: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ncee.org/>
22. Інформаційний сайт UNESCO Institute for Statistics: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://uis.unesco.org/>